

Samson — aneb jak si někdo může poplést sílu svou a sílu Boží

Převod materiálu
Martina Zuštinová
Pořadí v lekci
41

Téma

Povolání, poslání, zasvěcení Bohu. Samson byl povoláný, ale ne vždy svému povolání rozuměl a se svou silou ne vždy zacházel moudře. Pán Bůh byl ale s ním až do konce.

Cíle

Děti si uvědomí, co znamená povolání, poslání v životě. Každý z nás je povoláný k němu trochu jinému. Každý je v něme silný a v něme slabý. Abychom mohli poznat, co je naším povoláním, potřebujeme slyšet volání, naslouchat. Poslušnost je od slova naslouchat. Bůh může použít i naše slabosti ke svému účelu.

41.1 Pro učitele

Biblický text: Sd 13–16

41.1.1 Výkladové poznámky

- *Samson* soudil a vedl Izrael po dvacet let (17,31). Jeho příběh naznačuje, že i lidé určení a zasvěcení ke službě Hospodinu (13,5) nejsou automaticky bezproblémoví — bezhříšní. *Úkolem soudce bylo osvobodovat Izrael z podruží nepřátel* — o to Samson usiloval po celý život. Kromě toho měl soudce volat Izrael k tomu, aby se podle Hospodinovy smlouvy řídily nejen bohoslužebné pořádky, ale i záležitosti všedního dne.

Smlouva nabízela podmínky k životu neztracenému náboženskými nešvary, společenskou nespravedlností a přezíravostí vůči slabším a znevýhodněným. Jako zasvěcený Hospodinu měl Samson pokládat tuto soudcovskou službu za nejdůležitější záležitost. S jak velkou důsledností tuto svou službu obstarával, vyplývá z jednotlivých příběhů.

- *Zasvěcenec* (13,5) má být k dispozici k úkolům, k nimž je vybízen a uschopován Bohem. Převodní znaky, jak je zviditelněn řád nazírství (viz níže), by neměly překrývat, že šlo o oddanost Hospodinu „celým srdcem“ (Dt 6,5; srv. Sd 18,5). Vypravěč navíc hned zpočátku upozorní, že Samsona začal v Danovském táboře ponoukat duch Hospodinův (Sd 13,25). Tím vším se zděrazuje, že Samson mohl mocné ženy udělat jen proto, že ho k tomu zmocňoval Hospodin. Samson není starověký kulturista křivený s mystikem, který by protivníky přemáhal svou silou nebo askezí. Když Samsona nakonec přemohou Pelištejci (Filistínští), je to proto, že ho Bůh tentokrát svou silou nezmocnil. *Dalila neohltila Samsona úplně, ale nechala mu ustříhnout pouze sedm pramenů (16,19), takže Samson nemusel nic poznat. Samson neporušil nazirejský slib. Zpronevřil se však svému poslání přeskupením, že jeho síla tkví ve vlasech (16,17) a sebejistotou, že Hospodin mu musí pomoci (16,20).*
- *Nazirejský, nazířský slib* najdete v Nu 6. Obsahuje závazek zdržet se vína a opojných nápojů vůbec — vztah k Hospodinu nelze navodit alkoholem a drogami. (Je to pravděpodobně protest proti pohanským kultům, kde opojné nápoje hrály „božsky rozčoučující“ roli, např. v Egyptě i v Kénánu.) Dále závazek nestříhat si vlasy (snad proto, aby se lišil od kultů, kde obřad vlasů byla pravidlem, např. u kněží

v Egyptu?). Příklad doživotního nazirejství vidíme u Samuele, Samsona a Jana Křtitele (L1,15 srvn. i Mt 2,23). Často rodiče činili slib nazirejství za své děti ještě před jejich narozením (Sd 13,4.5; 1S 1,11.28).

- *Dlouhé vlasy a vousy* upozorovaly na první pohled, že Samson je zasvěcenec — měl připomínat celému lidu, že je zvláštním Božím vlastnictvím, Hospodinovým svědkem „ve zvláštních službách“, v přelomových dobách. Tak jako některé části chrámu, popř. i některé oltáře měly být stavěny z netesáných kamenů, tak i Samson neměl být „uhlazen“ lidskou rukou — byl symbolem stvoření. Dlouhé vlasy byly také symbolem slunečních paprsků. S tímto symbolem vzdáleně souznívá i Samsonovo jméno (Sluníčko).
- *Pelištejci* (Filistiňtí) obývali púštní kraj. Byli na vyšší civilizační úrovni než Izrael, po nich také celá země dostala jméno (Palestina). V biblickém podání ovšem hrají napotmě roli utlačovatelé Izraele, jak tomu napovídá i význačení jejich jména v hebrejštině — „Válcováci“ (svobodných poměrů v zaslíbené zemi).
- *Hádanka* není součástí nějaké sbírky starověkých hádanek, spíše je předobrazem Samsonovy činnosti, tedy podobenstvím. Stejný osud, jaký potkal lva (symbol síly a žravosti), čeká i Pelištejce. Dávat si hádanky nebyl dětský zvyk, ale patřil k oblíbenému způsobu zkoušení protivníka v moudrosti. Moudrost byla pohany ceněna jako něco bezmála nebeského, souznívajícího s božským světem, proto např. královna ze Sáby zkouší Šalomouna hádankami (1Kr 10,1). V Izraeli moudrost neměla božský charakter, ale projevovala se ve všedním rozhodování.
- *Jména*: Sorea (Samsonovo rodiště; 23 km záp. od Jeruzaléma) — Sršnov; Manoach (Samsonův tatínek) — odpočívadlo, odpočínutí (z arabštiny; manach = štědrý); Samson — Sluníčko, zářící slunce, tj. velká radost a štěstí, skvělé slunce, Samson měl být takovým sluníčkem, které slouží Hospodinu; Dalila — Ta s lokny, Ta, která se chce líbit (můžete vyložit jako „oslabovačka“ — oslabuje Samsona v vztah k Hospodinu [nestojí při něm celým srdcem], a tak oslabuje to, co ho činí silným).
- Motivy, které navazují na již známé příběhy:
 1. Samson se narodil „abrahamovsky“ *neplodnému páru*.
 2. Jako zasvěcenec ztělesňoval poslání být zvláštním lidem smlouvy, která *zaručuje svobodu i spravedlnost* (viz Ex 19,5n).
 3. *Duch Hospodinův je duchem vysvobození* (když Duch Boží zavěje, vstane z mrtvých naděje).
 4. Reakce izraelských představitelů na vysvoboditelské aktivity — Samsone, cos nám to udělal? (15,11) může připomenout ustrašenou reakci předáků na Mojžíšovo poslání (Ex 5,21).
 5. Milující oddanost Hospodinu celým srdcem (Dt 6,5).

Tyto motivy umožňují pochopení příběhu v souvislosti s celkem doposud probíraných vyprávění. Některý z těchto motivů můžete také vybrat, a on vám pak pomůže katecheticky strukturovat látku, která je jinak na probírání v jedné hodině velice bohatá a rozmanitá.

- *Při závěrečné likvidaci nepřátel* hraje důležitou roli ústřední motiv pelištejské oslavy: *náš bůh porazil Samsona!* (Sd 16,23n) Proto knížata rozhodnou: přiveďte Samsona, budeme ho ponižovat (tj. znevažovat jako svědka Hospodinova). Tváří v tvář tomu Samson volá k Hospodinu a vyznává, jak se zpronevřil svému zvláštnímu poslání. Jestliže nakonec pod padajícím chrámem zahynulo víc Pelištejců–utlačovatelů než předtím, je to doklad toho, jak málo si Samson považoval svého poslání.

41.1.2 Úskalí

- Neměli bychom nazirejství představovat jako zaručený lék, který by vyřešil dnešní problémy — například formou absolutního zákazu pití vína — ani jako nějakou formu „přirozeného“ životního stylu, jehož symbolem je nedotčenost vlasů, vousů, chápání jako zjevení se technické civilizace.
- Pozor na líčení Samsonova vztahu k ženám. Nazirejství nezavazovalo k celibátu. Samsonova tragédie nespočívá v tom, že by si nedovedl odepřít soužití s ženou, ale v tom, že nebyl schopen navázat *hluboké partnerské vztahy*. Příběh o Samsonovi a Dalile není příkladem pomalého rozpadu vztahu muže a ženy. Samsonův a Dalilin vzájemný vztah je podkopán *nedvěrou od samého počátku*.

Tragédií Samsonovou je, že nedovede žít tak, aby vztahy dříve vůbec vznikly. To je případ i jeho předcházejících vztahů (14,1 a 16,1).

- V evangelické církvi se častokrát Samson uvádí mladencem za příklad, jak to s nimi dopadne, když si nevezmou evangeličku. *Samson však nezahlavil svůj úkol tím, že si vzal cizinku, ale tím, že si vzal ženu, která mu nedávávala a chtěla ho pokazit.* (Rút bude také cizinka, ale tím přede mnou není diskvalifikována.)
- Závěr Samsonova života bychom *neměli vykreslit jako pomstu za Samsonovo oslepení*. Smrt v troskách chrámu je tragickým koncem bojovka, který nenaplnil svůj soudcovský úkol. Bůh však může přesto skrze něj vysvobodit Izrael.

41.1.3 Odkazy

Smelik, Klaas A. D.: *Samson*. Praha: Kalich, 2009.

Odkazy na pracovní listy, starší přípravky a další materiály najdete pod číslem úlohy (41) na adrese <http://goo.gl/jE4Cj5>.

41.2 Pro děti

41.2.1 Předškolní děti

Hra „Kdo je silnější“: Přetahování, házení míčem do dálky. Nebo připevnit dítětem na břícha polštář. Kdo zatlačí protivníka za záru namalovanou na zemi?

Rozhovor: Chtěli byste být silní? Je dobré mít velkou sílu? Když jsem silný, co to znamená? Mám využít svou sílu dobře. Pomáhat lidem. Jaké to je cítit se slabý? Někdy je každý z nás slabý, někdy každý z nás potřebuje pomoc. To je v pořádku! To, že jsme slabí, neznamená, že jsme špatní. Pán Bůh nás má všechny rád, ať máme velké svaly nebo ne. I tam, kde jsme slabí, můžeme ještě růst.

Budu vám dnes vyprávět o takovém překrásném furiantovi. Jmenoval se Samson a byl to velký silák. Představte si, že byste mohli nad každým vyhrát, každého porazit. Že byste měli takovou sílu, že byste mohli zvednout a přenést celý dům, že byste mohli vytrhnout ze země strom, mohli byste ohnout vysokou vysílací věž, chytit ve vzduchu letadlo. Co byste udělali? Mělo by to také nějakou nevýhodu? Jakou?

Takovou sílu měl náš hrdina Samson.

Osnova vyprávění:

1. Samson, narození, dlouhé vlasy.
2. Samson přemáhá lva, Pelištejce a pomáhá Izraeli.
3. Samson si bere za ženu parádnici Dalilu. Dalila chce z povolení Pelištejců Samsona zneškodnit.
4. Tři marné pokusy o přemožení Samsona.
5. Samson podléhá výtkám Dalily a je konečně přemožen.
6. Samson oslepen a uvězněn.
7. Samson prosí o odpuštění a bourá chrám, zachraňuje Izrael.

Ve vyprávění pro malé děti nezacházejte do detailů Samsonových manželství, soustřeďte se na jeho sílu, na přemožení lva, na jeho vlasy.

42.2.2 Mladší školní děti

S d?tmi m?žeme za?ít h?dankami (podklady p?ipraven? k vytišt?ní najdete na adrese <http://goo.gl/jE4Cj5>, pod ?íslem této úlohy [42]):

- *Tajenka s šifrovaným písmem*: Každé dít? luští svou tajenku, kdo p?ijde na to, jak se dnešní hrdina jmenuje a jaký je? Hrdinu už známe, obrázková tajenka nám o n?m prozradí další d?ležitou v?c. ?ešení — zasv?cený.
- Pro v?tší d?ti *k?ížovka* se stejným ?ešením (Samson byl... Bohu.)
- Pokud chcete za?ít jen *h?dankami* bez informací k p?íb?hu, použijte kvíz — *h?dání zví?at* (viz 41.24. P?esah). Ten lze pro menší d?ti zjednoduší.

A/nebo rozhovorem: Kdy se cítím silný? Kdy slabý? V kruhu si d?ti podávají ?inku. Kdo ji má, mluví. Ostatní poslouchají. D?ti dopl?ují v?tu: „Cítím se silný/silná, když...“ Nejde o to popisovat fyzickou sílu, ale pocity. Pak si podáváme pírko a d?ti dopl?ují v?tu: „Cítím se slabý/slabá, když...“ U?itel by m?l za?ít sám p?íkladem, aby si d?ti um?li p?edstavit, co od nich chceme. Pom?cky: ?inka, pírko nebo podobné symboly pro sílu a slabost.

Pozorování p?edm?tu: Ukážeme d?tem co nejv?tší kladivo. Kdo má takové kladivo, má opravdu sílu. Co m?že takovým kladivem ud?lat, zp?sobit? M?že takové kladivo i ni?it? Co a jak? Výsledek tohoto rozhovoru: Síla na nesprávném míst? m?že i škodit.

Dnes uslyšíme o muži, který byl sice silný, ale zárove? i slabý.

Vypráv?ní m?žeme ozvláštnit hrou na ?tení Kumránských svitk?. Úvod ke h?e/vypráv?ní: M?žeme d?tem vypráv?t o tom, jak byly biblické p?íb?hy psány p?vodn? na svitky. D?ležité staré svitky se našly nap?íklad v Kumránu. ?íká se jim svitky od Mrtvého mo?e. V kumránských jeskyních se našly pradávné, 2000 let staré svitky, biblické knihy. Všichni byli napjatí, jestli Bible na t?chto svitcích je stejná jako Bible, kterou máme my. A tak lidé plní nap?etí ?etli p?íb?hy, které zde v Kumránu objevili. A my m?žeme n?co takového zkusit. Dnešní p?íb?h máme také napsaný na svitcích. (Návod a pravidla hry najdete na adrese <http://goo.gl/jE4Cj5>, pod ?íslem úlohy [42].)

Vypráv?ní

Kdysi dávno, když ještě Izrael nebyl královstvím, spravovali ho soudci. Lidé pot?ebovali n?koho, kdo by rozsuzoval jejich h?dky, n?koho moudrého, u koho by našli radu. N?kdy zase pot?ebovali n?koho silného, kdo by se jich zastal, když na n? úto?ili jejich sousedé Pelištejci.

V této dob? soudc? žili v malém m?ste?ku Sorea (to znamená Srš?ov) již docela sta?í manželé, kte?í nem?li d?ti. Jednoho dne se však stal zázrak a jim se ukázal Boží posel. P?išel k nim a ?ekl: „Budete mít syna“.

Rodi?e byli udiveni, ale ještě více se podivili, když Hospodin?v posel pokračoval: „Váš syn bude povoláný k tomu, aby vysvobodil Izrael z rukou Pelištejc?.“

A Boží posel p?ekvapoval ještě dál: „A? váš syn nikdy neokusí nic opojného ani ne?istého a a? mu nikdy nikdo nest?íhá vlasy!“

Chlapec, který se m?l narodit, nesm?l pít víno. Nejen jako dít?, ani jako dosp?lý! Krom? toho si nesm?l st?íhat vlasy. To aby on sám v?d?l, že má v život? úkol, povolání a p?ipomínal si to (proto nesm?l pít víno jako ostatní), a aby to v?d?li i lidé kolem n?ho (proto m?l viditelný ú?es, dlouhé vlasy).

Syn se narodil a dostal jméno Samson, to znamená Sluní?ko. Možná protože m?l dlouhé vlasy a p?ipomínaly paprsky slunce. Jenže Samsonova povaha nebyla tak slunná, jak by jeho jméno napovídalo. P?ipomínal spíš sršň?, však byl také ze Srš?ova. Samson byl vždy pohotový k boji, k rán? a nenechal si nic líbit. Nebylo radno si s ním zahrávat. Ale o tom ještě uslyšíme.

Komentář u?itele (nám?t na rozhovor s d?tmi): Pelištejci byli sousední národ, byli velcí, silní a Izrael po?ád p?epadali, loupili, zabírali území. Byli prý proti Izraelc?m tak velcí, že Izrael o nich mluvil jako o „obrech“. Izrael s nimi m?l velké problémy. A te? posel Boží mluví o dít?ti, které se ještě nenarodilo, a už má takové povolání! Židé n?která jídla jíst nesm?li, zákon to zakazoval. To aby si uv?domili, že svoboda neznamená moci všechno. Proto byla n?která jídla nazvána jako „ne?istá“. Víno židé pít sm?li.

Když byl Samson dosp?lý, „na žen?ní“, potkal dívku, která se mu líbila. Doma o tom hned vypráv?l rodi??m. Jim však sta?ilo, aby ?ekl, kde ji potkal, a už v?d?li, co se stalo: Samson si našel d?v?e — mezi Pelištejkami!

Rodi??m Samsona se to v?bec nelíbilo. P?ece Samsonovo povolání bylo práv? osvobození od Pelištejc?!

Komentář u?itele (nám?t na rozhovor s d?tmi): Problém nebyl v tom, že n?kdo byl Pelištejec nebo Pelištejka, ale že n?kdo napadal a trápil sousední národ. Za to však Samsonova dívka asi v?bec nemohla!

Jednoho dne se Samson vydal za svou vyvolenou. Zni?ehonic se mu do cesty postavil lev. V tu chvíli se ale Samsona zmocnil duch Hospodin?v. U Samsona se za?alo projevovat jeho povolání. Duch Boží mu dal sílu, aby mu lev neublížil. B?h m?l totiž se Samsonem své plány. Samson m?l Izraeli p?inést svobodu.

Tak se nevrhl lev na Samsona, ale Samson na lva. Popadl ho a zabil.

Komentář u?itele (nám?t na rozhovor s d?tmi): Filmový silák by vytáhl me? nebo pušku a lva by p?emohl. Filmový Sandokan, jestli ho znáte, jednoho lva dokonce uškrtil. Ale se Samsonem to bylo úpln? jinak. Samsona se zmocnil duch Hospodin?v — jak si to m?žeme p?edstavit? Znamená to snad, že takový ?lov?k hledí do nebe s vyt?ešt?ným o?ima a n?co p?i tom mumlá nebo vyk?ikuje?

Ne! Když se n?koho zmocní duch Hospodin?v, není to žádné ?arování ani fantazírování. U n?koho to m?že být nový nápad, probuzení nad?je, inspirace, ?lov?k m?že objevit n?jaké své nadání nebo talent. D?ležit? je uv?domit si p?i tom, že tohle všechno je od Pána Boha.

Když šel Samson po ?ase na svou svatbu, šel kolem místa, na kterém zabil lva. Uvid?l, že si ve lví zdechlin? ud?laly hnízdo v?ely. Hnízdo bylo plné medu, Samson ho ochutnal. Pak došel až ke své vyvolené.

P?i svatební hostin? dal jejím kamarád?m hádanku. Byl totiž tak trochu provokatér a cht?l se jim pochlubit, jak se silný a chytrý.

Hádanka zn?la: „Ze žrouta vyšel pokrm, ze siláka vyšla sladkost. Co je to?“

Komentář u?itele (nám?t na rozhovor s d?tmi): Víte, co to je? Žrout je ten lev. Byl silný a takhle dopadl — v ?ely v n?m mají hnízdo. Možná že tím Samson ?íkal Pelištejc?m: „Jste velcí ob?i, silní jako lev? Pozor, a? neskon?íte podobn?!“

Samson se s kamarády své nev?sty vsadil, že jeho hádanku neuhádnou. Byl si tím tak jist, že se vsadil o všechny košile, které m?li na sob? a o sváte?ní šaty. Pelištejci se opravdu nad odpov?dí trápili. Nemohli na ni p?ijít. Hostina trvala sedm dní, a když odpov?? neznali ani sedmý den, navedli Samsonovu nev?stu, aby ze Samsona vytáhla rozlušt?ní.

?ekli jí: „Jestli nám odpov?? neseženeš, upálíme tebe i tvého otce. P?ece nep?jdeme z tvé svatby jako žebráci!“

A tak p?ib?hla Samsonova žena s plá?em za Samsonem: „Copak m? v?bec nemáš rád? Dal jsi mým p?átel?m otázku a neprozradil jsi mi odpov??.“

A tak moc na Samsona naléhala, až jí odpov?? prozradil. A ona ji zase prozradila svým p?átel?m. Ti se pak Samsonovi posmívali a vychloubali, že odpov?? znají. Samson ale poznal, že jeho nev?sta tajemství

prozradila. Tu se Samsona opět zmocnil duch Hospodinův. Samson odešel do jiného města a tam pobil 30 pelištejských vojáků. Jejich výstroj pak vyměnil za šaty a ty dal Pelištejcům, aby dodržel slib.

Komentář učiteli (námět na rozhovor s dětmi): Samson se sám svou nerozvážností dostal do situace, ze které nebylo lehké se dostat. Vsadil se o něco, co neměl. Provokoval ostatní a ti mu to chtěli vrátit. Svou sílu neměl takhle zneužívat. Pán Bůh s ním byl ale ještě trpělivý a pomohl mu ze šlamastyky, do které se dostal.

Protože Samson odešel z vesnice své nevěsty rozhněvaný, nikdo nevěděl, jestli se ještě vrátí. Její otec ji tedy provdal za jiného muže. Po nějakém čase šel Samson opět za svou nevěstou. Když se dozvěděl, že ji dostal jiný muž, velmi se rozhněval.

Odešel z města, nachytal tři sta lišek, rozdělil je po dvojicích, každé dvojici dal táhnout zapálenou pochodě a pustil je do polí a vinic, které patřily tomu městu. Sto padesát živých pochodní plnilo pelištejskou úrodu! Pak ještě sestoupil znovu do města a bil se tam se všemi muži hlava nehlava.

Komentář učiteli (námět na rozhovor s dětmi): Jak se mohl Samson takhle chovat? Měl přece povolání! Bylo tohle jeho povolání, ničit úrodu, bít nepříteli hlava nehlava? Samson jednal prchlivě a nerozvážně. Ničil, co mu nepatřilo. Bůh to ale dopustil, protože chtěl Pelištejce potrestat. Samson ale nejednal správně. Na své prudké chování a svou nerozvážnost jednou doplatí.

Samson se znovu zamiloval. Tentokrát se jeho vyvolená jmenovala Dalila, to znamená parádnice nebo také ta, která má lokny. Zase to byla Pelištejka. To by samo o sobě nevadilo. Problém byl, že Dalila Samsonovi nevěřila. Šlo jí o vlastní zjev a o peníze.

Náš příběh jako by se opakoval. Za Dalilou přišli Pelištejci a prosili, aby ze Samsona vymámila odpověď na hádanku. Tentokrát to byla vážná hádanka — jak Samsona oslabit? V čem spočívá jeho síla? Pelištejci se chtěli silného Samsona zbavit a Dalile nabídli mnoho peněz za to, že Samsona podvede.

Samson jakoby se ze svých chyb vůbec nic nenaučil. Dalile nedověřoval, a přesto si ji vzal. Protože jí ale nevěřil, několikrát jí místo správné odpovědi něco namluvil. Samsonova síla byla od Pána Boha. Samson ale řekl Dalile: „Má síla mě opustí, když mě spoutají prvními pruty.“

A tak donesli Pelištejci Dalile první pruty a ona jimi v noci Samsona svázala. Když se ale Samson probudil, pruty roztrhal jako nic. Dalila proto na něj znovu naléhala.

Tentokrát jí Samson řekl: „Síly mě zbaví nové provazy.“

A tak se všechno opakovalo. Pelištejci přinesli Dalile nové provazy a ona jimi Samsona svázala. Jenže když se Samson probudil, zase je roztrhal. Dočetice řekl Dalile, že by zeslábl, kdyby mu někdo vpletl vlasy do tkaniny. I to Dalila zkusila, ale Samsona to síly nezbavilo.

Nakonec Samson řekl Dalile to, v co sám věřil. „Mé vlasy mi nikdo od narození nestříhal. Tak to poruší náš Bůh. Kdyby mi někdo vlasy ostříhal, přišel bych o svou sílu.“

Samson si to opravdu myslel. Myslel, že má svou sílu vždy a všude. Jenže jeho sílu v něm přisobil duch Boží a ten v jeho vlasech neprobýval. Svěho ducha dával Bůh Samsonovi, aby ho ochránil od nebezpečí a vlasy mu měl Samson dlouhé proto, aby na něm bylo vidět, že má od Boha zvláštní povolání. Samson si ale myslel, že je největší silák a nic ho nemůže ohrozit. Zapomněl, že své povolání má plnit, jen když se ho zmocní duch Hospodinův.

Dalila Samsonovi ostříhala vlasy. Ustříhla mu sedm pramenů, aby si Samson něeho nevšíml. Pak svázala Samsonovi ruce a nohy a zavolala Pelištejce. Když se Samson zvedl, aby se Pelištejcům ubránil, nic se nestalo, svá pouta nepřetrhl. Spoléhal sám na sebe a na své vlasy. Duch Hospodinův ale nepřišel.

Pelištejci Samsona zajali a svázali. Dokonce ho i oslepili a r?zn? se mu posmívali. Co bylo ale nejhorší, posmívali se i Pánu Bohu. Samson byl p?ece Bohem vyvolený, byl Bohu zasv?cený a tak byla Samsonova prohra v o?ích Pelištejc? prohrou i Boha Izraele.

Nakonec p?ivázali Pelištejci Samsona ve svém chrámu mezi dva sloupy hned vedle svého boha Dágonu. Bylo to smutné a potupné pro Samsona i Izrael. Samson po dlouhém v?zn?ní p?išel na to, že v život? ud?lal spoustu chyb. Rozpom?l se na své povolání, na to, že je zasv?cený Bohu. Jeho povoláním p?ece bylo osvobodit Izrael od útlu Pelištejc?. A tak se Samson modlil. Prosil o sílu — a dostal ji. Uchopil sloupy, mezi n?ž byl p?ivázán, pohnul jimi a celý pohanský chrám se z?ítil. Byl plný lidí, knížat, kn?ží, všichni v troskách zem?eli. I Samson. Tak naplnil své povolání až v hodin? smrti — osvobodil, alespo? na ?as, Izrael od Pelištejc?.

Ale naplnil ještě n?co: ukázal, odkud byla jeho síla a hlavn? odkud nebyla. Nebyla ve vlasech, nebyla ve svalech, nebyla v Samsonov? kráse ani v jeho chytrosti. Svou sílu dostal Samson od Boha jako dar, aby mohl splnit své povolání, totiž vysvobodit Izrael.

41.2.3 Starší školní d?ti

?ím byste cht?li být? Jaké byste cht?li mít zam?stnání? N?kdy se ?íká také „povolání“. Jaký je mezi tím rozdíl? „Zam?stnání“ ?lov?ka zam?stnává a p?ináší mu plat, mzdu, k „povolání“ musí n?kdo ?lov?ka povolát. Povolání je pro povolaného d?ležit?jší než plat, ví, že jeho práce, a tím i jeho život má smysl a cíl. Takové povolání, to je dobrá v?c!

Ve slov? povolání slyšíme ale ještě jiné slovo. Víte jaké? Odpov??: Volání. Je d?ležité, aby se každý z nás nau?il dob?e naslouchat. Pak toto volání uslyší a m?že rozpoznat, co je jeho povoláním. Každý z nás má n? jaké povolání. Nerozpozáme ho ale tím, že by nám ho n?kdo prozradil. V?tšinou rozpoznáme své povolání srdcem. Když máme z n??eho radost, nebo prost? cítíme, že to je to pravé. Když nasloucháme Pánu Bohu, poznáme, pro? jsme na sv?t? a co v n?m máme za úkol. Co to znamená být zasv?cený? Pat?it Bohu. Co to ale znamená?

Co to znamená být svatý?

B?h je svatý. Být blízko Bohu a poslouchat ho, pat?it mu, to znamená být mu zasv?cený.

Dnešní p?íb?h bude o Samsonovi hrdinovi, zasv?ceném Bohu. Je Bohem povolaný.

Jenže tenhle hrdina v život? ud?lal spoustu chyb a život se mu v?bec nepovedl.

41.2.4 P?esah

Jako opakování nebo rozší?ení máme k dispozici n?kolik možností:

Kvíz

Pro malé d?ti: Za každou správnou odpov?? dostanou d?ti kostku, společn? stavíme chrám, který nakonec zbouráme (d?ti mohou stav?t každý svou v?ž, vyhrává ten, kdo ji má nejvyšší). Otázky je t?eba pro malé d?ti zjednodušit nebo vymyslet jednodušší podle jim vypráv?ného p?íb?hu.

Pro v?tší d?ti: Za správnou odpov?? dostane každé dít? kus puzzle. Z nich spolu složíme obrázek s veršem k této hodin?. Na konci hodiny d?ti ten samý obrázek dostanou. (Puzzle najdete na adrese <http://goo.gl/jE4Cj5>, pod ?íslem úlohy [42]. Abyste složili celý obrázek, který má 20 dílk?, pot?ebujete zodpov?d?t i odpov?di z p?íb?hu s chybami, který následuje po tomto kvízu.)

1. Proč dostal Samson sílu? (Samsonovi dal sílu Bůh, aby Samson mohl chránit lid Izraele a mohl mu pomáhat spravedlnost.)
2. Proč si nemohl brát Dalilu? (Protože si od začátku nedvěřovali. V manželství má být důvěra a láska.)
3. V čem byla síla Samsona ukryta? (Byla v Samsonovi, když na něj sestoupil duch Boží.)
4. Co nesměl Samson jíst a pít? Proč? (Nesměl jíst hrozny a pít víno. V té době ostatní národy hodně pili. Někdy je alkohol dobrá věc, ale všeho příliš škodí a tak někteří lidé svým životem ukazovali, že žít jde i bez alkoholu.)
5. Co znamená jméno Samson? (Sluníčko, jeho vlasy připomínaly paprsky slunce nebo hlavu lva, kterého zabil.)
6. Co měl udělat Samson jinak? (Měl si najít ženu, které by mohl opravdu věřit — v životě nezáleží jenom na kráse. Neměl si myslet, že je jeho síla ukryta ve vlasech, měl si uvědomit, že jeho síla pochází od Boha.)
7. Přemohl nakonec někdo Samsona? Kdo? (Nebyli to Pelištejci. Samsona přemohla vlastní sebejistota. Myslel, že se mu nemůže nic stát.)

Příběh s chybami

Varianta nebo pokračování kvízu, děti hlásí chyby v příběhu a dostávají kostky nebo body, nebo další puzzle. Odpovědi nemusí být tak rozvité. Stačí stručné, hra bude dynamičtější. Účitel může ale odpovědi i rozvést.

1. Samson se narodil rodičům jako jejich sedmý syn. (Samson neměl sourozence. Jeho rodiče do jeho narození nemohli mít děti. Jeho narození byl zázrak oznámený andělem. Víc rodičů v Bibli nemohlo mít dlouho děti, ale pak se jim narodil někdo významný. Pamatujete si ještě na někoho? Izák, Jan Křtitel)
2. Jeho sourozenci na něj žárlili, protože byl krásný. (Samson neměl sourozence a byl silný. Víte, na koho žárlili sourozenci? Sourozenci žárlili na Josefa, protože byl nejmladší a jejich otec ho měl nejraději.)
3. Samson vyrostl ve velmi silného a chytrého muže. (Správně.)
4. Samson byl král Izraele. Bůh si ho vyvolil, aby spravoval Izrael. (Samson nebyl král, ale soudce. Bůh dlouho nechtěl, aby měl Izrael krále jako ostatní země. Mít krále není vždycky nejlepší. Takový člověk je velmi mocný a ne každý člověk umí zacházet s mocí dobře. Pamatujete si dobrého a zlého krále? David, Šalamoun, Herodes)
5. Samson se zamiloval do cizinky. Vzal si ji, ale manželství se nepovedlo, protože byla cizinka. (Manželství se nepovedlo, ne protože by byla jeho žena cizinka, ale protože si s ní od začátku Samson nevěřil. Rút byla také cizinka a byla zároveň přítelkyní Noemi a stala se dobrou ženou Boaze.)
6. Samson měl velkou sílu, jednou na vinici zabil tygra. (Samson zabil lva.)
7. Ve lví mršině si udělaly hnízdo vosy. (Včely a Samson jedl jejich med.)
8. Samson nikdy neudělal chybu, přesto ho Pelištejci zajali. (Samson dělal chyby. Jednou jeho chybou bylo, že víc spoléhal na svou sílu než na Pána Boha.)
9. Samson si myslel, že mu jeho síla zůstane navždy. Myslel, že ji má ukrytou ve vlasech. (To je pravdivá věta. Jeho síla nebyla ve vlasech, Bůh mu ji vždy dal k nějakému účelu. Dlouhé vlasy — to bylo vnější znamení jeho zasvěcení, jeho povolání.)
10. Samsona podvedla jeho žena Šeherezáda. (Jeho žena Dalila.)
11. Oholila mu hlavu. (Ustříhla mu jen sedm pramenů vlasů, aby nic nepoznal.)
12. Samson zemřel ve vězení, kde si odseděl dlouhý trest a zemřel stářím. (Samson zemřel při slavnosti na počest boha Pelištejců, kteří slavili Samsonovu porážku. Samson se opřel o sloupy, které podpíraly stavbu a ta spadla na něj a na všechny, kdo v ní byli.)
13. Narození Samsona přepověděl jeho rodičům jejich dobrý kamarád. (Anděl.)

Varianta kvízu pro nejstarší děti

(Nutná znalost více biblických příběhů, možno upravit a zjednodušit pro menší děti.) Samson dával svým protivníkům hádanky. Uhodnete i vy odpovědi na tyto hádanky? Jaká jsou to zvířata?

1. Jaké zvíře hledá pastýř v Bibli? (Lk 15,4–6 — ovce)
2. Toto zvíře pokoušelo Evu v ráji? (Gn 3,1–6 — had)
3. Toto zvíře umělo mluvit a mluvilo k Bileámovi. (Nu 22,21–33 — oslice)
4. Ježíš upekł toto zvíře pro své učedníky na ohni. (Jan 21,9–14 — ryby)
5. Když putovali židé pouští a měli hlad, poslal jim Hospodin tato zvířata, aby se najedli. (Ex 16,11–13 — křepelky)
6. Manu, kterou si židé na poušti chtěli schovat do zásoby, žrala tato zvířata. (Ex 16,20 — červi.)
7. Daniel byl k této zvířatům vhozen do jámy. (Dan 6,17–25 — lvi)
8. Ovce z Davidova stáda kradli lvi a toto zvíře. (1Sam 17,34–37 — medvěd)
9. Samson zabil lva, po nějaké době se v těle lva usadila tato zvířata. (Sd 14,5–9 — divoké včely)
10. Abrahamův služebník prosí Rebeku o doušek vody. Ta dá napít jemu i tomuto zvířeti. (Gn 24,15–20 — velbloud)

Tvoření

- **Chrámy:** Samson se opře do sloupů a pelíštejský chrám se zřítí. To je moment, který dříve velmi zaujme. Můžete společně ze sirek nebo rozptýlených kolíků na prádlo (z dřevěných) „postavit“ dům, chrám. Stačí i na papír dvoudimenziální a nalepit. Kolem papíru mohou dříve malovat. Při společném tvoření je čas na zodpovězení otázek, které dříve mají. Na papíru může být předem vytištěná část vyprávění o Samsonovi.
- **Redakce časopisu:** S dětmi si hrajeme na redakci časopisu nebo novin. Formulujeme velké titulky, napínavé a překvapivé formulace. Můžeme dříve na ukázkou nějaké časopisy ukázat. Rozdělíme dříve a každému nebo každé skupině dáme zpracovat jednu část příběhu o Samsonovi. Anděl, narození, vlasy, síla, výprava do Aškalonu, lev, med, svatba, hádanka a sázka, lišky na vinici atd. Každé dítě dostane papír formátu A4 a na něj napíše nebo namaluje titulek článku.
- **Frotáž:** Do obálek dáme malé předmety s reliéfem — drobné mince, nápisy napsané lepidlem Herkules, obrázky apod. Obálky zalepíme. Dříve mají přes obálku kreslit měkkou tužkou, dokud nepoznají, co je uvnitř. Vztah k příběhu: Někdy není jednoduché poznat, co je v lovu skryto. V čem je silný a v čem slabý. (pomůcky: naplněné obálky, tužky nebo pastely)

41.3 Liturgie

41.3.1 Písně

Na začátek pro malé děti: *Proč svítí sluníčko* (BTS 12; vztah k příběhu — Samson se jmenoval sluníčko, téma poslušnosti, různých povolání); pro větší děti: *Bůh první slovo má* (EZD 615; vztah k příběhu — Bůh povolává, Bůh je ten mocný, ne my lidé).

Na závěr pro malé děti: *Mému Bohu patří země* (BTS 13); pro větší děti: *Nám pomoz, Pane milý* (EZD 631).

Alternativa: Jiří Suchý — *Marnivá sestřenice* (*Měla vlasy samou loknu* — Dalila znamená „ta s loknami“, „ta, která se chce líbit“).

41.3.2 Biblický verš k zapamatování

Jestliže mě miluješ, poslouvej má přikázání. (Jan 14,15)

41.3.3 Rituál

Pán Bůh je síla má

41.3.4 Modlitba

Bože náš milý, ty nás znáš a víš, v čem jsme dobří, a co nám tolik nejde. Prosíme tě, pomáhej nám nacházet to, k čemu jsi nás stvořil. Abychom byli na tomto světě rádi a přinášeli radost i druhým lidem. Amen.

Odkaz na pracovní list

[38 Samson](#)

[38 Samson - st](#)

Cílová skupina

[Předškolní](#)

[Školní](#)

[Starší školní](#)

Katechetické cykly

[Dál práce najdeme sami I \(Od stvoření k Josefovi + Od Mojžíše k Rút\)](#)

Biblický odkaz (kat)

[Soudce 13–16](#)